

Restaurering av

Klockstapel, Björkö-Arholma kyrka

Antikvarisk kontroll, Björkö-Arholma socken, Norrtälje kommun,
Uppland

Kersti Lilja

Rapport 2003:32

STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Box 6176 102 33 Stockholm
Tel 08-690 69 60 Fax 08-32 32 72
Besöksadress: Klarahuset, Sabbatsbergsvägen 6

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Redaktionell bearbetning: Kersti Lilja

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande
97.0133

Stockholm 2003

Bakgrund och historik

Under hösten 2003 renoverades klockstapeln vid Björkö-Arholma kyrka. Arbetena föranleddes av att klockstapelns bottensyllar och stegen var i mycket dåligt skick.

Arbetena utfördes av byggmästare Rune Nilsson AB under antikvarisk kontroll av Stockholms läns museum. Syftet med den antikvariska kontrollen var att tillgodose att de kulturhistoriska värdena tas till vara och att de antikvariska kraven på varsamhet tillgodoses.

Klockstapeln i trä av klockbocktyp byggdes 1910 efter modell från Johanneslunds missionsinstitut i Sickla. Byggmästare var Karl Ekström, Kulla.

Utförda arbeten år 2003

Trä

Samtliga syllstockar ersattes med nya bandsågade furustockar av samma dimension som befintliga, 25 x 20 cm. Fyra högsträvor och en stötta ersattes helt av nya av samma dimension som befintliga, 20 x 20 cm. Ekklossar ställdes i möten mellan högsträvor och syllar. Mellan trä och stensockel lades asfaltspapp.

En ny steg tillverkades med den befintliga som förebild. Stegen tillverkades i limträ av gran för att bli stabil. Befintligt bjälklag ersattes med nytt.

Sten

Mossa avlägsnades från stensockeln. Vid ett par ställen på sockeln orsakade stensockelns lutning att vatten blev liggande kvar runt syllan. På dessa ställen mejslades en liten skåra/ränna i stensockeln.

Smide

Äldre beslag och smidda spikar rengjordes och återanvändes och kompletterades med spikar och beslag av samma typ.

Ytbehandling

Allt trä och smide, förutom stegen, ströks med s k roslagsblandning runt om (lika delar kokt linolja, terpentin och dalbränd trätjära). Våren 2004 skall allt nytt virke strykas ytterligare en gång. Stegen skall likaså strykas med blandningen som då pigmenteras med kimrök.

Avledning av vatten från koppartak

I rännalarna monterades en platta av koppar som leder vattnet längre ut från konstruktionen.

Administrativa uppgifter

SSLM:s dnr 2001:112
Länsstyrelsens dnr: 2041-01-33431
Antikvarisk kontroll och foto: Kersti Lilja
Beställare: Vaddö och Björkö-Arholma kyrkliga samfällighet

Den fullständiga fotodokumentationen förvaras på Stockholms läns museum. Den fullständiga dokumentationen rörande ärendehandläggningen förvaras på Stockholms läns museum samt på Länsstyrelsen i Stockholms län.

Fig 1. Bildbeteckning: Lp20030128. Stensockel med syll före restaureringen.

Fig 2. Bildbeteckning: Lp20030126. Syllstock före restaureringen.

Fig 3. Bildbeteckning: Lp20030127. Ekklossar ställdes i möten mellan högsträvor och syllstockar.

Fig 4. Bildbeteckning: Lp20030125. Klockstapeln efter restaureringen.

Fig 5. Bildbeteckning: Lp20030124. Klockstapeln efter restaureringen.